

ПОЄДНАННЯ СПОРТУ І ПОЛІТИКИ У ДІЯЛЬНОСТІ ПАРТІЇ «СПОРТУ І МИРУ» (ЯПОНІЯ)

Кулик С.М.

Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет міжнародних відносин, канд. політ. н.,
доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7520-7426>, e-mail: kumys@ua.fm

У багатьох державах світу відомі у минулому спортсмени очолюють міста, міністерства, уряди, обрані президентами. Так, екс-футболіст Д. Веа – президент Ліберії із 2017 р., «Термінатор» А. Шварценеггер у 2003–2011 рр. був губернатором штату Каліфорнія. Також спортсмени є засновниками і лідерами політичних партій. Один із найкращих гравців у крикет пакистанець І. Хан, якого обоженювали на батьківщині, після завершення спортивної кар'єри заснував партію «Рух за справедливість» (1996 р.), із 2018 р. він – прем'єр-міністр Пакистану. В нашій країні отримала визнання багаторічна політична діяльність чемпіона світу з боксу у надважкій вазі В. Кличка та партії «УДАР» («Український Демократичний Альянс за Реформи»), лідером якої він є з 2010 р. Однак, одним із перших професійних спортсменів, хто успішно поєднав бійцівський ринг і політичну арену був японський рестлер Антоніо Інокі.

Наслідуючи приклад свого батька А. Інокі (нар. 1943 р.), пішов у політику і у 1989 р. заснував політичну партію «Спорту і миру». Спортивні досягнення А. Інокі (справжнє ім'я – Кандзі Інокі) забезпечили йому популярність і пізнаваність на батьківщині. Дебютувавши на рингу у 1960 р., згодом його ім'я за вагомих внесок у розвиток світової бійцівської культури було внесене до Залу Слави федерацій WCW (1995 р.) і WWE (2010 р.). Також він був реслінг-промоутер, засновник одного із найбільших у світі промоушенів NJPW (New Japan Pro-Wrestling, 1972 р.). Як попередник сучасних видів змішаних бойових мистецтв, А. Інокі активно влаштовував поєдинки з представниками різних бійцівських дисциплін – боксу, дзюдо, карате, кунг-фу, сумо, боротьби, щоб довести, що реслінг є домінуючим видом єдиноборств. У червні 1976 р. на арені «Nippon Budokan» у Токіо А. Інокі у 15-раундовому поєдинку бився проти чемпіона світу з боксу у надважкій вазі М. Алі за правилами ММА (рахунок зустрічі – 3:3). 4 квітня 1998 р. Токіо Том провів свій останній бій.

Рестлера А. Інокі у японській політиці вважають «другом Північної Кореї». Мотивами дружби з народом КНДР було північнокорейське походження тренера А. Інокі – Рікідозана (1924–1963 рр.), який є третім за величиною про-рестлером усіх часів, і під керівництвом котрого він розпочав професійну кар'єру. А. Інокі вважає, що для вирішення питань у відносинах Японії і КНДР, наприклад, щодо викрадення останньою громадян Японії, потрібне «постійне спілкування», а не «закривання дверей» владою Японії у дипломатії з Північчю. А. Інокі постійно розвивав контакти між країнами, незважаючи на відсутність дипломатичних відносин і торговельних зв'язків між ними. Токіо Том – один із ключових японських політиків, причетних до переговорів із керівництвом КНДР, діяльність якого сприяє процесу нормалізації і покращення двосторонніх відносин між країнами. Екс-спортсмен дотримується думки, що Японія, як єдина країна, яку бомбили під час Другої світової війни ядерною зброєю, повинна взяти на себе роль посередника між США і Північною Кореєю для уникнення повторення ядерної війни [1]. Встановлення миру з КНДР можливе за допомогою спортивної дипломатії. Цьому сприяють візити А. Інокі (понад тридцять три), що відбувались і відбуваються у різні періоди розвитку відносин між Пхеньяном і Токіо. До них привернута значна увага японських журналістів. Також А. Інокі – засновник і директор благодійної асоціації «Спорт в ім'я миру» (м. Токіо).

В Японії А. Інокі називали «політиком, який розуміє серце ісламу». Він успішно провів перемовини із владою Іраку про звільнення японських заручників перед початком війни у Перській затоці. В умовах воєнного часу А. Інокі організував на стадіоні у Багдаді «Всесвітній фестиваль миру». Також А. Інокі налагодив міжнародні спортивні контакти між Японією та СРСР у 1989 р.

Поєднання спорту й політики у діяльності партії «Спорту і миру» під керівництвом А. Інокі

Дата	Політична і спортивна діяльність А. Інокі
1	2
23 червня 1989 р.	Заснував партію зі штаб-квартирою у Токіо. Ідеологія партії: досягати миру, включивши дух спорту в політику і підтримуючи здоров'я усіх людей [2]
6 лютого 1989 р.	Відносини Японія – СРСР (1989 р.): В інтерв'ю у Клубі іноземних кореспондентів у Токіо, А. Інокі оголосив про встановлення контактів між NJPW і Комітетом спорту СРСР.
1989 р.	Партія висунула десять кандидатів на парламентських виборах. У програмі зазначалось, що Японія повинна створити міністерство спорту, щоб виграти більше олімпійських золотих медалей. 24 липня лише А. Інокі був обраний до Палати радників за пропорційною системою (993.989 голосів виборців) і став першим політиком – професійним борцем у реслінг.
1989–1995 рр., депутат верхньої Палати парламенту Японії – Палати радників від партії «Спорту і миру»	<p>Відносини Японія – Республіка Ірак (1990 р.): Після того як Ірак вторгся до Кувейту, Японія підтримала запровадження санкцій ООН. У відповідь, влада Іраку заборонила 41 громадянину Японії залишати країну, фактично вони стали заручниками. Всупереч вимогам МЗС Японії, А. Інокі із вересня до грудня 1990 р. тричі літав до Іраку для ведення перемовин. Японські та іракські телеканали показували сюжети, у яких А. Інокі перед зустріччю з представниками влади Іраку здійснює пробіжку по Багдаду у спортивному костюмі і дружньо махає військовим. До вересня японські жінки і діти повернулись додому, чоловіки ще залишались у заручниках. Спеціально для цього А. Інокі 2-3 грудня 1990 р. організував «Всесвітній фестиваль миру» на стадіоні «Аль-Шааб» у Багдаді. У присутності 35 тисяч глядачів пройшли реслінг-матчі, музичні номери, рок-концерт, футбольні і баскетбольні поєдинки, показові виступи з карате і дзюдо. Після фестивалю А. Інокі зустрівся з Удесем Хусейном, який в Іраку займався питаннями спорту. Він повідомив, що за спеціальним розпорядженням Саддама Хусейна, 7 грудня всі японські заручники були негайно звільнені з офіційними вибаченнями влади [3].</p> <p>Пізніше, у 2012 р. А. Інокі публічно повідомив, що у 1990 р. прийняв іслам і отримав нове ім'я – Мухаммед Хусейн Інокі. Це було зроблено для того, щоб здобути прихильність народу та влади Іраку.</p> <p>Відносини Японія – КНДР. 1994 р.: лідер КНДР Кім Ир Сен, який був фанатом професійної боротьби, запросив А. Інокі до Пхеньяна. Поїздка не відбулась, бо по дорозі до Пхеньяну, у Пекіні, А. Інокі дізнався про смерть Кіма. 1995 р.: для зниження ворожості у відносинах між Японією і Північною Кореєю, А. Інокі 28-29 квітня 1995 р. організував фестиваль реслінгу у Пхеньяні. Його було організовано спільно урядами цих країн. Шоу «Зіткнення у Кореї» у КНДР назвали «Міжнародним фестивалем спорту і культури за мир у всьому світі». Провідні промоушен реслінгу привезли своїх найвідоміших «зірок». У головному бою А. Інокі зустрівся з легендарним Р. Флером. За різними оцінками, шоу відвідало від 350 до 400 тис. осіб [3]. Це найбільше реслінг-шоу в історії.</p>

	За декілька днів до цього заходу, А. Інокі і представники преси КНДР відвідали місце народження Рікідозана і вшанували його пам'ять. Щороку у дні, коли було проведено цей фестиваль, А. Інокі здійснює візити до КНДР.
1995 р.	А. Інокі балотувався до Палати радників від партії «Спорту і миру». Його обранню до парламенту завадила низка скандалів у 1994 р., а саме: звинувачення у зв'язках з якудзою, хабарництві, несанкціонованих візитах до КНДР, крадіжці грошей із NJPW для фінансування власного бізнесу. Залишив політику у 1995 р.
1998 р.	На виборах до Палати радників партія виставила кандидатів, серед яких була жінка – професійний реслер Ю. Хотта і натуралізовані громадяни Кореї і Китаю. Кандидати не були обрані.
18 червня 2006 р.	Партія припинила своє існування

А. Інокі повернувся у велику політику, будучи обраним депутатом до Палати радників (2013–2019 рр.) від партії «Відновлення Японії». Змінивши протягом цього часу ще декілька політичних партій, він успішно поєднував організацію і проведення великих міжнародних спортивних івентів із парламентською діяльністю. Критики численних візитів А. Інокі до КНДР стверджують, що він дозволяє владі цієї країни використовувати себе як інструмент пропаганди й вимагає публічності до себе. Професор університету Васеда у Токіо Т.Шигемура, експерт з Північної Кореї, вважає, що «північнокорейська сторона намагається використовувати його для реклами своїх позицій та їх формулювання» [1]. Тому його погляди і вчинки не мають впливу на позицію представників органів державної влади Японії.

Виділимо такі особливості політичної діяльності А. Інокі:

- розпочав політичну кар'єру у той час, коли продовжував активно виступати як про-реслер;
- свої досягнення, ім'я у спорті активно використав у політиці: перемовини з владою Іраку проводив одноособово, а не як представник уряду чи влади Японії; був ініціатором і організатором реслінг-шоу у КНДР;
- назва заснованої ним політичної партії «Спорту і миру» відповідає баченню А. Інокі політичної діяльності – спорт як посланець миру, інструмент діалогу між народами;
- перебуваючи у різних політичних партіях, він активно поєднував спорт і політику;
- у його політичній діяльності домінували питання зовнішньої політики Японії, зокрема відносини з Північною Кореєю;

Для політиків досягти рівня популярності порівнянного зі спортсменами дуже складно, так само як і спортсмену поєднати популярність у спорті і політиці. А. Інокі, одне з імен якого на рингу було – Полум'яний Бойовий Дух – яскравий приклад того, коли спортивна слава гарантувала тривалу політичну кар'єру. За словами А. Інокі, «бійцівський дух дипломатії» успішно досягав «миру через спорт».

Список літератури:

1. Rich M. Japan's Dennis Rodman? An Ex-Wrestler, Politician and 32-Time Guest of North Korea, <https://www.nytimes.com/2017/09/14/world/asia/japan-north-korea-antonio-inoki-wrestler.html>.
2. スポーツ平和党, <https://ja.wikipedia.org/w/index.php?title=%E3%82%B9%E3%83%9D%E3%83%BC%E3%83%84%E5%B9%B3%E5%92%8C%E5%85%9A&oldid=61663063>.
3. Майоров Д. Как рестлер Антонио Инокі бился с Мухаммедом Али, спас заложников в Ираке и устроил шоу в КНДР, <https://disgustingmen.com/sport/awesome-antonio-inoki/> (28.05.2020).